

www.institut-satirove.cz

Smrt a umírání

Rozhovor Elisabeth Kublerové-Rossovové (1926 – 2004)

Uvnitř tohoto vydání:

Konference ILHRN v Praze	5
Mediace	6
Satirová na pískovišti	7
Glosy Johna Banmena	8

Na sklonku života zasvěceného umírajícím pacientům poskytla v roce 1995 devětašedesátiletá MUDr. Elisabeth Küblerová-Rossová rozhovor panu Danielu Redwoodovi. Ve své praxi určila pět fází umírání a vlastně i smutku: popírání, hněv, smlouvání, depresi a přijetí. Uváděla, že i když ne každý zažije všech pět, vždy jsou přítomné alespoň dvě z nich. V češtině jsou její knihy dostupné od roku 1991, kdy vyšel *Život a umírání*, zatím poslední je *Lekce života* přeložená v roce 2013. Původní rozhovor je [zde](#).

Jak to přišlo, že jste věnovala tolik svého času, dovedností a pozornosti smrti a umírání?

Začalo to návštěvou v koncentračním táboře v Majdanku, kde jsem chtěla vidět, jak děti odcházely do plynových komor po té, co přišly o rodinu, domov, školu a o všechno. Zdi tábora byly pokryté motýly, které děti nakreslily.

Nerozuměla jsem tomu. Tisíce dětí jdou do plynu a motýl je poselství, které tu zanechávají? To byl můj začátek.

V tomhle koncentračním táboře mne pozorovala židovská dívka. Musíte si uvědomit, že jsem tehdy byla velmi mladá a neprošla jsem v životě ničím obtížným. Vyrůstala jsem ve Švýcarsku, kde nejsou rasové problémy, ani chudoba, nezaměstnanost nebo slumy. A ze Švýcarska jsem přišla přímo do té hrůzy poválečné Evropy. A ptala jsem se jí, jak mohli muži a ženy, jako jsme vy a já, zabíjet stovky a tisíce nevinných dětí, den po dni a ten samý den se pak starat o své vlastní dítě, které doma leží se spalničkami. Opravdu, nedokázala jsem si to srovnat v hlavě. Byla jsem velmi nevinná a nevědomá. Ta dívka přišla o všechny sourozence, rodiče i prarodiče v plynové komoře. Byla poslední v řadě a když se jí pokoušeli vmáčknout dovnitř, už se tam nevešla. A při tom se stalo, že už byla vyškrtnuta ze seznamu živých, takže se pro ni už nevrátili. Zbytek války zůstala v tomto koncentračním táboře a slibovala si, že přežije, aby mohla podat svědectví o hrůzách, které viděla. A pak byl tábor osvobozen a ona si řekla, „Proboha, pokud budu po zbytek života o těch přišernostech vyprávět, nebudu o nic lepší než sám Hitler. Budu jenom rozsévat nenávist a negativní energii.“ A v tu chvíli slíbila – pravděpodobně Bohu – že v tom koncentračním táboře zůstane, dokud se nenaučí, jak odpouštět, dokonce i Hitlerovi. Teprve až se to naučí, bude smět odejít. Chápete to? A poslední věc, kterou mi řekla, byla „Kéž byste věděla, že Hitler je v každé lidské bytosti!“ A pokud před tímto Hitlerem nebudeme zavírat oči a zbavíme se ho, můžeme se stát – dnes bychom řekli někým jako Matka Tereza. A já si myslela, „je to blázen, já přece v sobě žádného Hitlera nemám.“

Pár dní na to jsem se stopem vracela do Švýcarska. Byla jsem hodně nemocná, na umření a nezvládla jsem to. Našli mne v bezvědomí v Německu v lese, s břišním tyfem. Před tím, než jsem se dostala do nemocnice jsem měla doopravdy hlad. Tři dny a tři noci jsem nic nejedla. A najednou jsem si uvědomila, že kdybych na cestě uviděla dítě s kusem chleba, tak mu ho z těch rukou vyrvu. Přišlo to jako osvětlení: „Tak teď už vím, co tím myslela, že v každém z nás je Hitler.“ V závislosti na okolnostech jsme ochotni udělat hrozná věc, na které bychom s plným žaludkem vůbec nepomysleli.

A to byl začátek mojí cesty. Po návratu do Švýcarska jsem se rozhodla studovat medicínu a pochopit, proč se z krásných, nevinných dětí stanou nacistická monstra.

Obrazně řečeno, na našich seminářích se dnes dotýkáme svých vnitřních nacistických monster a zbavujeme se jich, abychom se mohli stát Matkou Terezou.

Tohle bylo na začátku a jsem za tu zkušenost stále vděčná.

Máme se bát umírání?

Ne, pokud jsou s vámi lidé, kteří vás milují a postarají se o vaše potřeby a když si řeknete, že chcete umřít doma, nechají vás umřít doma. Pokud nechcete umřít v nemocnici, měli byste mít alespoň možnost jít do hospice.

K tomu je zapotřebí mít okolo sebe podpůrný systém lidí, kteří vás doopravdy znají, protože dobrovolníci se k tomu nenabízejí. Jako pacient se musíte ozvat. Pokud sám mluvit nemůžete – jako já po mrtvici – potřebujete někoho, kdo bude mluvit za vás. Doufám, že až budu umírat a pokud bych už nemohla mluvit, že mne přinejmenším nechají odejít na můj statek a umřít doma, kde si budu moci dát kafe a cigaretu. Což je sice zlovyk, ale já si to uvědomuji.

Co si myslíte o nedůslednostech jako je vaše kouření? Je to omluvitelné, i když vás to ničí?

Pokud bychom žili jenom „zdravě“, patrně bychom všichni museli držet makrobiotickou dietu a nedopřávat si kávu, maso, švýcarskou čokoládu, nekouřit a ani nedýchat vzduch, který nás obklopuje. Chci tím říci, že Země je natolik znečištěná tolika věcmi, že už na ní není místo na kterém by se dalo žít zcela zdravě.

Měli bychom se snažit žít tak zdravě, jak to jen jde. My žijeme na statku a ten je zcela soběstačný. Já mám ovšem své slabosti. Piju kávu bez kofeinu – ne že by na tom až tak záleželo, ale alespoň se snažím žít o něco zdravěji. Jak stárnu, nemohu už pít alkohol. Mívala jsem ráda sklenku vína, ale už nemohu.

Myslím si, že jak se duchovně vyvíjíte, vaše tělo vám samo řekne, co je pro něj přijatelné a co ne. Dneska bych už nemohla kouřit tolik jako když jsem chodila na medicínu a pracovala po nocích. Tehdy jsem začala kouřit, abych se udržela vzhůru. Nemohu ani pít patnáct šáleků kávy denně jako ještě před dvaceti lety. Dneska piju bezkofeinovou.

Přežívám. Až mi tělo řekne, že je na čase přestat kouřit, tak přestanu. Ale pokud mi někdo bude říkat, že nesmím kouřit, nesmím tohleto a tamto, tak tohle obtěžující dotírání, myslím si, uškodí mému zdraví víc, než když budu naslouchat svému tělu a žít podle něj.

Na statku mám hovězí a možná si ho dám tak jednou za rok. Ne, že by mi už nechutnalo, ale už po něm netoužím. Myslím si, že každý, kdo je na cestě duchovního vývoje – a to jsou na různých úrovních všechny lidské bytosti zkrátka sami poznáte, kdy máte něčeho nechat. Bude to jedno vzdání se za druhým. Ale to, co místo toho dostanete, bude mnohem vzácnější a cennější. To lidem neříkáme, protože pak to dělají ze špatného důvodu.

Našla jste mezi kulturami velké rozdíly ve vztahu k smrti? Které podle vás mají nejzdravější přístup?

Ano – třeba Mexičané. Ti navštěvují hroby, přinášejí na ně jídlo, mluví s nimi, udělají z toho svátek. Řada kultur nemá se smrtí takový problém. Staré, doopravdy staré kultury jsou mnohem přirozenější. V komplikovanějším a více materialistickém západním světě draze zaplatíte i za smrt.

Mrtvým obují pohodlné boty a položí je na hedvábné polštáře a namalují jim obličej, takže vypadají, že jenom usnuli. Je to velmi falešné a nečestné. Tohle je ovšem moderní zhoršení. Dříve zde sedláci umírali stejně jako ve Švýcarsku. Lidé se sešli v domě, v parádním pokoji a v noci bděli u mrtvého. Vzpomínám si na našeho souseda, se kterým jsem se mohla takhle rozloučit, mohla jsem se ho dotknout. Poprvé v životě jsem se dotkla mrtvého těla. Můj otec na něj mluvil, jako kdyby ho byl mohl slyšet. Udělalo to na mne velký dojem.

Pudr, rtěnka a líčení nic nezakrývaly – žádné nesmysly. V posledních sto letech se věci opravdu zhoršily a ve městech více než na venkově, kde je to místy ještě přirozené. Ale i to se rychle mění.

Ovlivňuje víra nebo nevíra ve znovuzrození vnímání smrti?

U mých pacientů velmi, velmi zřídka. Velmi zřídka. Ti, kdo věří ve znovuzrození jsou někdy našťvaní, že by se ještě měli vrátit, že neudělali, co měli a mohli. Musíte si uvědomit, že moji pacienti jsou obvykle chudí a ne zrovna vzdělaní. Mnozí z nich o reinkarnaci nic nevědí.

V tomhle velký rozdíl není. Záleží na tom, jestli máte otevřený duchovní kvadrant. Pokud máte víru – jakoukoliv víru – pevnou a zvnitřnělou, tak máte mnohem menší potíže, než když jste matrikový katolík, protestant nebo izraelita.

Některá náboženství to mají těžší než jiná. Židé mají příšerný problém se smrtí. Pokoušela jsem se zjistit proč a vyptávala se řady rabínů. Je to jedno z mála náboženství, které znám, ve kterém dostanete od dvaceti rabínů dvacet rozdílných odpovědí. Jeden z nich říká, že žijete dál ve svém synovi a v synovi svého syna. A co se stane, když syna nemáte a máte jenom dcery? Chápete to? Zeptáte se dalšího a ten vám řekne, že budete žít dál v jejich paměti. No, za sto let si vás nikdo pamatovat nebude. Pokud vaše koncepce není konkrétní, máte to těžké.

Jakým konstruktivním způsobem se může ateista nebo agnostik vyrovnat s nevyhnutelností smrti? Hraje zde roli existenciální pocit úzkosti, který ...

(Přerušuje ho) Žádný problém nemáte! Když jsem s touhle prací začínala, nebyla bych bývala věděla, co to je. Byla jsem vychována jako protestantka, v srdci jsem byla katolička a udělali ze mne židovku. Po dvacet dva let jsem byla od každého kousek. Pak jsem začala pracovat s umírajícími pacienty a uvědomila si, že jsme všichni stejní. Všichni jsme stejné lidské bytosti. Rodíme se stejným způsobem a v zásadě i umíráme stejně. Zážitky smrti a po smrti jsou všechny stejné.

Závisí to pouze na tom, jak jste žili. Pokud jste žili plně, tak nelitujete, protože jse udělali to nejlepší, na co jste stačili. Pokud jste udělali hodně pitomostí – je mnohem lepší dělat pitomosti, než vůbec ne-žít. Nejsmutnější umírající jsou lidé, kteří měli rodiče, kteří jim říkali, „Byli bychom tak pyšní, kdybychom měli syna doktora.“ Myslí si, že si koupí lásku tím, že budou dělat to, co maminka a tatínek chtějí. Svě vlastní sny neposlouchají. A pak se ohlédnou a říkají, „Měl jsem dobré živobytí, ale nikdy jsem nežil.“ Podle mne je tohle nejsmutnější způsob života.

Proto lidem říkám – a myslím to doslova – pokud neděláte něco, co vás nabíjí, začněte to dělat a dostanete dost na to, abyste mohli žít. Takoví lidé pak umírají s pocitem, že něčeho dosáhli a jsou na sebe pyšní, že na to měli odvalu.

Je nějaký důvod, proč nebýt k umírajícím upřímný a neřici jim, že umírají?

Musíte být upřímní, ale není třeba být brutálně upřímný. Musíte zodpovědět jejich dotazy, ale nepřidávejte sami od sebe informace, o které si neřekli, protože to ukazuje, že na ně ještě nejsou připraveni. To je nesmysl, myslet si, že dělám dobře, když říkám celou pravdu a že se už nic nedá dělat.

I bez zázraků je mnoho, mnoho způsobů jak někomu pomoci a to i bez léčení. Musíte si dávat pozor, jak to řeknete. A nikdy, nikdy umírajícímu pacientovi neberte naději. Bez naděje nikdo žít nemůže. Nejste Bůh a nevíte, co je čeká, co jim může pomoci, ani jak důležitý může být takový poslední půlrok života.

Takže se na ně nevrhejte s „pravdou“. Řídím se pravidlem odpovědět na všechny otázky tak čestně, jak jen mohu. Když se mne ptají na své statistické šance ... měla jsem skvělého učitele, který říkal, že 50 procent jeho pacientů žilo rok, 35 procent žilo dva roky, další procenta žilo dva a půl roku, a tak dále. Pokud jste si dali tu práci a procenta sečetli, vždycky jedno chybělo. A ti bystří ho na to upozorňovali. Těm pak říkal, že poslední procento je pro naději. To se mi líbí. Nikdy nedal celých sto procent. Byl výborný.

Můžete nám něco říci o své práci s nemluvnaty s AIDS?

Nejvíc mne trápí, že se nám podařilo dostat z nemocnic jen několik z nich. Je to strašně těžké, nechtějí je dávat do rodin. Při tom máme 154 rodin, které čekají na adopci nebo svěření nemluvně s AIDS.

Proč?

Peníze. Instrukce dostávají 1 000 dolarů na nemluvně a den. Dostávají výzkumné granty a ty děti jsou součástí výzkumu. Jsou to nemluvnata-jehelníčky. Provádí se výzkum a nelze to zastavit. Nikdo neřekne, že jedna kostní dřevina týdně je příliš. Je třeba to zastavit. Potřebují, aby je někdo držel, mazlil se s nimi a miloval je. Potřebují vidět motýly a trávu, jít ven a žít tak normálně, jak jen je to lidsky možné, v tom krátkém čase, který mají.

Když pro ně tohle uděláte, úplně rozkvetou.

Co podle vás odlišovalo děti, které přestaly být HIV pozitivní? Z těch, které jste viděla.

Výstižně to lze říci jenom tak, že byly úplně naložené do lásky. Úplně. Z vědeckého pohledu to jsou děti, které měly protilátky svých matek a dostaly bonding, lásku, mazlení – všechno to, co děti potřebují k přežití – a pak začaly produkovat své vlastní protilátky. Asi deset procent našich dětí bude negativních, pokud dostanou bonding a individuální lásku. Z pohledu medicíny to žádný velký zázrak není.

Je třeba si uvědomit, že ne každé HIV pozitivní dítě je narozené s AIDS a musí na AIDS zemřít. To není pravda. Mohou se uzdravit.

To dosud není všeobecně známo.

Ne, není.

Co je to Centrum Elisabeth Küblerové-Rossovové ve Virginii? Co tam děláte?

Stavíme centrum, kde bychom mohli pořádat semináře. Na mých pozemcích, abych už nemusela nikam cestovat. Místní lidé ze mě mají hrůzu. Říkají mi Paní AIDS a myslí si, že jsem od ďábla. Všichni jsou evangelikální křesťané a řekli, že pokud budeme volat záchranku, tak nepřijedou. A také řekli, „Jsem znovuzrozený křesťan, ale pokud jedno z těch dětí pošlete do školy, tak tu školu zavřeme.“ Opravdu to s nimi nemám lehké.

Zařídili, abych dostala povolení ubytovat jenom čtyřicet lidí, takže tam nemohu semináře pořádat v tom rozsahu, jak jsme si to v našem projektu za milion dolarů představovali. Tak jsme si řekli, že co má být, to se stane. Sloužit a pomáhat lidem můžeme i tak. Pravděpodobně to budeme využívat jako výukové středisko. Spoustu lidí učíme po celém světě a některé semináře můžeme dělat i tady. Až skončí jejich obtěžování, tak to bude fungovat, ale nevím přesně jak.

Stříleli mi do oken ložnice, protože si mysleli, že schovávám děti s AIDS. Ale i s takovými věcmi musíte žít.

Jsou všichni místní takoví? Všichni se k tomu staví negativně?

Moji sousedé jsou starousedlíci a v okolí navštěvují nemocné a to jsou ideální sousedé jaké si jen můžete přát. Je jich pár. Ostatní jsou zticha, protože jsou tam všichni spříznění. Pokud by se někdo z nich odvážil říci něco hezkého, patrně by ho během lovecké sezony zastřelili. Tak si dávají pozor. Všichni jsou příbuzní, je tam fanatismus a jsou to myslivci. Jsem si jistá, že je to agresivní menšina, ale jsou velmi agresivní a ostatní se bojí. Jednotlivci jsou dobří lidé. Já žiju v lese sama. Medvědů ani myslivců se nebojím. Cítím se chráněná.

Změna by mohla nastat, pokud se AIDS jednoho dne dostane až k nim. Takového člověka by ovšem lynčovali, takže se spíš sám odstěhuje. Dokud to nebude někdo, kdo odejít nemůže, třeba dítě. A pak by se možná věci mohly změnit. Průběhem doby se změní, budu-li žít dostatečně dlouho. A když ne, tak jsem alespoň zasadila nějaká semínka.

Čeho chcete ve zbytku života dosáhnout?

Pokračovat dokud to půjde.

Z www.healthy.net přeložil T. Kleisner

45. konference IHLRN v září v Praze

V roce 1970 vymyslela Virginie Satirová model každoročních setkání, který dostal název International Human Learning Resources Network (<http://ihlrn.org>). Scházejí se na nich každý rok lidé, kteří sdílejí podobné hodnoty, lidé kteří se chtějí podělit o své zkušenosti s postupným růstem k větší lidskosti. Pětačtyřicáté setkání se letos koná v Praze na Václavském náměstí v hotelu Adria **od 28. září do 5. října 2014.**

Konference není výcvik, ale příležitost ke sdílení zážitků, navazování a prohlubování kontaktů. Její program se vyvíjí až na místě. Ráno bývá cvičení, pohyb, meditace a přednášející stručně představují svá odpolední vystoupení. Dopoledne uzavírá přednáška pro celou skupinu, věnovaná satirovským technikám a metodám, odpoledne může kdokoliv v menších skupinkách prezentovat co ho zajímá. Setkání jsou od 9 hodin ráno do 12 a od 14 do 18.30 hodin. Večerní setkání od 20. hodiny jsou společenského rázu, s hudbou, zpěvem i tancem. Každý si podle sebe vybírá, čeho se chce zúčastnit.

Na setkání přijíždějí lidé, pro které jsou důležité:

- kongruence, což ve své podstatě znamená, že se snažíme být skuteční tak, aby náš vnitřek odpovídal vnějšku
- kompatibilita, což znamená, že můžeme mít lidský vztah s každým, koho potkáme (a to neznamena, že musíme mít každého rádi)

- kompetence, což znamená, že si osvojujeme různé dovednosti související s lidskou bytostí. Nikdo kolem sebe nestaví škatulku s názvem Geštalista, Psychoanalytik, nebo Bioenergista, ale raději používá informace z těchto různých druhů velmi důležitých učeních k budování hojnějšího a naplněnějšího JÁ, s rostoucími dovednostmi a porozuměním lidské bytosti
- spolupráce, což znamená, že lidé společně budují, namísto rozdělování a soutěžení
- soucítění, což znamená cítit s druhým člověkem a pro druhého, schopnost stát v jeho botách
- uvědomění, což znamená vědomí naší souvislosti s univerzální životní silou.

Koordinátorkou pražské konference je Eva Holubová (holubovae@gmail.com)

Mediace

Máte ve svém životě konflikt? Překáží Vám? Chcete ho vyřešit? Rychle, diskrétně a levně? Pak je mediace řešením vhodným právě pro Vás.

Martino, co to je mediace?

Mediace je alternativní řešení sporů mimosoudní cestou. Mediáci můžeš využít při řešení konfliktů ve všech oblastech našich životů. Nejčastěji se v současné době využívá mediace při řešení rodinných sporů; mediáci však lze využít také při řešení sousedských konfliktů, spotřebitelských, pracovních, firemních i obchodních. Cílem mediace je uzavření dohody mezi stranami konfliktu, a to na bázi principu výhra – výhra. Mediace nepracuje s kompromisy, ani s prohrami.

Jakou roli máš jako mediátorka?

Mediátor je v oboru vzdělaná osoba, která stranám konfliktu dělá prostředníka a tlumočnicka. Když jsme v konfliktu, často druhou stranu neslyšíme, nemůžeme, nebo prostě jenom nechceme. Mediátor nám poskytne prostor a čas, ale hlavně nám zprostředkuje a přeloží druhou stranu do naší vlastní řeči. Provede nás celým procesem tak, abychom se vzájemně pochopili a abychom vyřešili situaci, s níž jsme přišli, aniž bychom ztratili.

Proč bych měl přijít se svým konfliktem právě za Tebou? Jaké mi nabízíš výhody oproti soudnímu řízení?

Mediáci můžeš totiž jenom získat. Nejenom, že vyřešíš situaci, s níž jsi přišel, ale mediace vyčistí i vztahy do budoucna. Tímto způsobem řešení konfliktu si s protistranou nezničíš vzájemné mezilidské vztahy a můžete spolu komunikovat i v budoucnosti.

Mediace je také rychlé řešení. Soudní spory jsou běh na dlouhou trať. Čekáme dlouhé týdny a měsíce, někdy i roky. Mediace trvá podle potřeby jedno a více sezení po třech hodinách, přičemž jejich četnost může být i vícekrát do týdne. S mediací tak můžeš vyřešit situaci mnohem rychleji.

Mediace je také diskrétní, šetrná k našim potřebám a ohleduplná. Probíhá v uzavřeném, důvěrném prostředí a mediátor je vázán mlčenlivostí o všech skutečnostech, o nichž se v průběhu mediace hovořilo. V neposlední řadě je výhodná také finančně. U mediátora platíš jenom za hodiny, které mediací strávíš. A cenu hradí obě strany napůl.

A co musí také zaznít – mediace je dobrovolná! Pokud ji budeš chtít kdykoliv ukončit, pak tak můžeš učinit. Navíc mediační dohoda Ti nebrání, abys v budoucnu mohl svá práva uplatnit i u soudu, pokud protistrana nebude plnit svou část dohody.

Může mediátor nahradit právní služby?

Ne, mediátor není právník. Jeho náplní není radit a řešit, jako u advokáta. Jeho rolí je vést a provést strany konfliktu ke vzájemné dohodě. Právník zastupuje vždy jenom jednu stranu a jedná na principu maximálního výnosu pro klienta bez ohledu na potřeby protistrany. Mediátor dbá, aby obě strany konfliktu odcházely z mediace s pocitem vyřešení situace k jejich prospěchu.

Proč ses stala mediátorkou?

Víš, že už spoustu let se věnuji osobnostnímu růstu prostřednictvím přístupů Virginie Satirové. Její metody a způsoby komunikace mě fascinují, zejména při pohledu na výsledky jejich užití. Když jsem pak objevila mediaci, uvědomila jsem si, že právě znalost satirovského komunikačního modelu je pro mediaci jako stvořená. Pozice mediátora zcela naplňuje moji představu, jak mohu lidem pomáhat v jejich komunikaci s okolím, resp. při řešení jejich tíživých, sporných životních situacích. Mediace mě moc baví a to považuji za důležité – abych svoji práci mohla mít za radost a poslání.

Mgr. Martina Šotková, LL.M.

martina@sotkova.cz, tel. spojení: 608 033 162, mediace probíhají v Praze

Satirová na pískovišti - Madeleine DeLittle znovu v Čechách

V létě letošního roku přijela do České republiky již po čtvrté kanadská terapeutka Madeleine De Little, která propojila satirovskou transformační terapii s terapií hrou na pískovišti do originálního modelu. V teoretické části klade důraz na vyložení satirovského modelu z pohledu anatomie a fyziologie centrální nervové soustavy. Metoda původně určená dětem skvěle funguje i u dospělých, jak se na vlastní kůži přesvědčilo 44 terapeutů na dvou výukových čtyřdenních seminářích, které Madeleine vedla v srpnu 2014 na Toulcově statku na okraji Prahy. Šestnáct z nich přineslo na supervize ukázky své práce s pískovištěm, dvacetosm nových lidí se přišlo metodu naučit. Asociace klinických psychologů ohodnotila každý

seminář 12 kredity, garantovala je MUDr. Milada Radosová.

Madeleinina práce vynikajícím způsobem předává satirovské techniky dalším zájemcům, školeným v jiných směrech a na rozloučenou nám řekla: „Jsem unavená, ale velmi šťastná. Viděla jsem terapeutky, kteří se postavili svým strachům a rozhodli se dělat věci jinak, aby při práci se svými klienty mohli být kongruentní, kompetentní a sebevědomí.“ Semináře vyžadovaly nejenom odvalu, ale i výdrž – každý den se pracovalo osm hodin.

Viděli jsme, že pískoviště lze používat i jako diagnostický nástroj a podklad pro psychologické vyšetření, na supervizích jsme se od české učitelky dozvěděli, jak poznatky přenáší do práce se studenty na střední škole. Metoda pomáhá i s minimem slov a bez znalosti příběhu, jak se přesvědčil i terapeut, který vše shrnul ve svém závěrečném hodnocení: „Zítra jdu kupovat písek, barvu již mám. Ve středu hned použiji s klienty. Budu písek užívat již od prvních konzultací a budu se zaměřovat na klienta a ne na příběh.“

Po návratu z Čech Madeleine De Little odevzdala do tisku svou knihu, ve které na více než 200 stranách popisuje, jak lidem pomáhá zvládnout jejich strachy, zármutky, zlost a nedůvěru. Na 10. – 15. srpen 2015 přislíbila další seminář v České republice.

Kalendář

12. – 18. září	Movisa V (Malenovice)
19.–26. září	Movisa IV (Brejlov)
14. - 17. listopadu	Movisa V (Malenovice)
20.–23. listopadu	Movisa IV (Brejlov)

Glosy ze semináře s Johnem Banmenem, I.

- „Kdo jsem, co přináším, čím přispívám?“ (*dobrá otázka do skupiny nebo do pracovního týmu*)
- Být šťastný jen tak - není nutné si své štěstí zdůvodňovat
- usmiřující coping – ví, proč *nemůže* být šťastný
- superracionální coping – potřebuje mít ke štěstí logický *důvod*
- obviňující coping - ví, že není šťastný (má vztek, jeho pocity mají v moci ostatní)
- irrelevantní coping - nemůže být šťastný vůbec (protože „*není doma*“)
- obecné pravidlo: většina klientů jsou velmi citliví lidé a proto jsou nemocní. Je pro ně těžké se chránit, nebo nevědí jak.

Glosy Johna Banmena zapsala Dominika Šešerová

Institut Virginie Satirové ČR

Kontaktní adresa
Martin Bušina
předseda
satirova@volny.cz

IČO: 659 99 649
DIČ: CZ65999649
ČSOB Ostrava
Číslo účtu:
238 244 945/0300

Registrace u MV ČR ze 6. 11. 2001, II/s-
OVS/1-32000/97-R

www.institut-satirove.cz

Institut je i na [Facebooku](#)

Zpravodaj Institutu Virginie
Satirové
vychází 2x ročně
Redakční rada
Mgr. Iva Rainerová
Mgr. Klára Konvalinová
PhDr. Petr Štěpaník
Mgr. Ondřej Sekera, PhD
MUDr. Luděk Radosa
PhDr. Tomáš Kleisner, PhD
(redaktor)
E-mail redakce
tomas@kleisner.cz